

Les 1: Industriële revolutie

Dit is de 19e eeuw, de Tijd van burgers en stoommachines. Deze eeuw staat bol van de veranderingen, want er werden veel uitvindingen gedaan. Die zorgden ervoor dat er grote veranderingen in de samenleving plaatsvonden. De uitvinding van de stoommachine had grote invloed op het dagelijks leven. Dat was het begin van de overgang van handarbeid naar industriële productie. Er kwamen fabrieken waar arbeiders lange dagen moesten werken onder slechte omstandigheden. Ook kwamen er veel snellere vervoermiddelen, waardoor men sneller en verder kon reizen. En wat dacht je van de stoomboot, de fiets, de auto, het elektrisch licht en de telefoon? Allemaal uitvindingen die gedaan zijn in de 19e eeuw.

Les 2: Veranderingen

Tot die tijd woonden de meeste mensen op het platteland. Maar dat veranderde in de 19e eeuw. De fabrieken werden in de buurt van rivieren gebouwd en daar ontstonden steden. De arbeiders gingen, omdat ze in de fabrieken werkten, in de stad wonen. De omstandigheden om te werken waren heel slecht. Er waren nog geen wetten of regels om de arbeiders te beschermen. Het werd pas beter voor de arbeiders toen er wetten en regels werden opgesteld. Zo kwam er de Arbeidswet, waarin stond hoe lang vrouwen mochten werken en welk werk ze niet mochten doen. En de leerplicht werd ingevoerd in 1900. Daardoor kan jij nu naar school!

Het geloof ging een minder belangrijke rol spelen. In 1848 werd er in de Grondwet vastgelegd dat er vrijheid was van godsdienst. Maar de kerk had nog steeds grote invloed.

Les 3: Koninkrijk Nederland

Nederland was aan het eind van de 18e eeuw een republiek. Stadhouder Willem V had alle macht. Door de Franse revolutie en de opstand van het volk vluchtte hij naar Engeland. De Fransen werden de baas, maar Napoleon werd in 1813 verslagen en er kwam een koning in Nederland, koning Willem I. Hij was de eerste koning van Noord- en Zuid-Nederland. Zijn opvolger Willem II zette, onder druk, zijn handtekening in 1848 onder de Grondwet. In de Grondwet staan ook de grondrechten. Dat zijn de rechten die alle mensen in Nederland hebben, zoals vrijheid van meningsuiting en vrijheid van godsdienst. In de grondwet stond ook dat de macht van de koning minder werd. Het parlement en het kabinet kregen juist meer macht. Dit wordt ook wel het begin van onze democratie genoemd.

De bevolking nam snel toe in de 19e eeuw. Europese landen wilden hun gebied uitbreiden. Ze namen andere landen in beslag en namen daar de macht over. Ook Nederland deed dat. Die landen noem je koloniën. Nederlands-Indië was zo'n kolonie van Nederland. In de Grondwet was afgesproken dat iedereen dezelfde rechten had, maar dat gold niet voor de mensen in de koloniën. Die werden uitgebuit en onderdrukt. E.D. Dekker schreef daar een boek over onder de schuilnaam Multatuli. Dit wereldberoemde boek heet: Max Havelaar.

Les 4: Gelijke rechten

Gelijke rechten voor iedereen! In de 19e eeuw kwamen arbeiders in opstand en vormden met elkaar een vakbond en vakbonden bestaan nu nog. Ook kregen vrouwen kiesrecht, net als mannen. Aletta Jacobs, de eerste vrouwelijke arts, speelde hier een belangrijke rol in.

De naam Max Havelaar (je weet wel, van het boek) is verbonden aan het merk Fairtrade. Dit merk geeft garantie dat de kleine boeren in arme landen een eerlijke prijs krijgen voor hun producten. Je vindt het op koffie, thee, ijs, rijst, honing, suiker, fruit, enz. Help ook een handje mee door deze producten te kopen!